

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/157/2017
Identifikačné číslo spisu:	6614215673
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6614215673.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L., bývajúceho v G., proti žalovanému 1/ L., so sídlom kancelárie vo X., správcovi konkurznej podstaty úpadcu X., bývajúceho v G., 2/ L., bývajúcej v G., 3/ X., bývajúcej v G., 4/ U. bývajúceho v G., 5/ L., bývajúcej v G., 6/ P., bývajúcej v G., o vyslovenie neplatnosti časti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 C 148/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. decembra 2016 sp. zn. 14 Co 525/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 6/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. februára 2015 č.k. 8 C 148/2014-75 určil, že darovacia zmluva uzavretá 25. februára 1999 medzi darcom - žalovaným 1/ X. a žalovanými 4/ U., 5/ L., a 6/ P., ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený pod č. X. a predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckych podielov nehnuteľnosti zapísanej Okresným úradom Lučenec, katastrálnym odborom v liste vlastníctva č. XXXX, Okres: G., Obec: G., katastrálne územie: G., C KN parc. č. XXXX/X Zastavané plochy rodinný dom súp. č. XXXX vo výmere 311 m², C KN parc. č. XXXX/X Zastavané plochy vo výmere 138 m², C KN parc. č. XXXX/X Zastavané plochy vo výmere 16 m², C KN parc. č. XXXX/X Zastavané plochy vo výmere 4 m², v podiele žalovaných 4/, 5/, 6/, každého po 1/5, spolu 3/5, je neplatná. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 8 ods. 1, § 38 ods. 1, § 41 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 34 ods. 2 katastrálneho zákona a § 80 písm. b/, c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), vecne tým, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy sčasti, pretože žalovaní 4/, 5/ a 6/ boli v čase uzavretia predmetnej zmluvy maloletí a nemali kolízneho opatrovníka podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine na uzavretie daného právneho úkonu, ktorý mal byť, ustanovený súdom pred uzavretím darovacej zmluvy s tým, že jeho funkcia a oprávnenia by trvali len do uskutočnenia predmetného právneho úkonu. Súd prvej inštancie k danému dospel z dôvodu, že žalovaný 1/ ako otec žalovaných 4/, 5/ a 6/ im mohol darovať svoje nehnuteľnosti, ale keďže ich daroval aj svojej

manželke - žalovanej 2/ (žalovaný 1/ a žalovaná 2/ boli zákonnými zástupcami maloletých žalovaných 4/, 5/ a 6/) pokiaľ žalovaná 2/ ako zákonná zástupkyňa maloletých žalovaných 4/, 5/ a 6/ ich pri darovacej zmluve zastupovala, vznikla medzi ňou a žalovanými 4/, 5/ a 6/ priama kolízia, ktorá vylučovala, aby žalovaná 2/ ako zákonná zástupkyňa a súčasne obdarovaná mohla prijať dar od darcu za maloletých obdarovaných - žalovaných 4/, 5/ a 6/. Zároveň rozhodol s poukazom na § 142 ods. 2 O.s.p. aj o trovách konania.

2. Na odvolanie žalovaného 1/ až 6/ Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 20. decembra 2016 sp. zn. 14 Co 525/2015 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s poukazom na § 389 ods. 1 písm. c/ a § 391 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že okresný súd sa nevyporiadal s tým, že Okresný súd Lučenec rozsudkom z 22. marca 1999 č.k. 11 Nc 410/99-10 schválil právny úkon - predmetnú darovaciu zmluvu z 25. februára 1999, ktorá bola uzatvorená aj v prospech maloletých detí - žalovaného 4/, 5/ a 6/. Ako odvolací súd uviedol, ak zákonná zástupkyňa maloletých detí - žalovaná 2/ v rámci uzatvorenej zmluvy svojím podpisom na zmluve neodmietla dar v prospech žalovaného 4/, 5/ a 6/ ako maloletých detí a kolízny opatrovník ustanovený v konaní o schválení právneho úkonu, v ktorom sa posudzovala práve otázka prijatia daru v prospech žalovaného 4/, 5/ a 6/ teda to, či je to v ich záujme alebo nie, a neboli zistené dôvody pre takéto neprijatie, preto ich opatrovník v danom súdnom konaní súhlasil s predmetným právnym úkonom, tak mal súd prvej inštancie túto okolnosť posudzovať z hľadiska kontextu celého uzatváraného právneho úkonu darovacej zmluvy. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalobca nebol účastníkom predmetného právneho úkonu, zo strany účastníkov zmluvy nikto nenamietol platnosť predmetného právneho úkonu, lebo účastníci zmluvy po schválení predmetného úkonu súdom za žalovaných 4/, 5/ a 6/ ako maloleté deti mali za to, že dar v prospech maloletých detí je v ich záujme a v danom štádiu konania boli riadne zastúpení aj súdom ustanoveným opatrovníkom. Okolnosť, že darovaciu zmluvu podpísala žalovaná 2/ sama za seba, ale aj ako zákonná zástupkyňa maloletých detí - žalovaných 4/, 5/ a 6/ neznamená, že by maloleté deti neboli zastúpené pri tomto úkone, lebo tým žalovaná 2/ dala najavo, že neodmieta ako zákonná zástupkyňa dar v prospech svojich maloletých detí a prijatie daru ňou ako za vlastnú osobu, ako aj maloleté deti, nie je možné chápať ako existujúcu kolíziu záujmov, pretože pristúpila len k vôli darcu, ktorý prejavil vôľu darovať svoje nehnuteľnosti jednak jej ako zákonnej zástupkyňi, plnoletému dieťaťu a maloletým deťom, a to bez akéhokoľvek zvýhodnenia v rovnakom pomere. Aj žalovaný 1/ v darovacej zmluve vystupoval ako darca, aj ako zákonný zástupca odovzdávajúci dar svojim deťom. Ako odvolací súd vo vzťahu k žalovanému 4/ ďalej uviedol, tento v čase úkonu bol vo veku 15 rokov, pričom súd prvej inštancie sa vôbec v zmysle § 9 OZ nezaoberal jeho spôsobilosťou na právne úkony. Z hľadiska posudzovania otázky naliehavosti právneho záujmu na určenie platnosti zmluvy odvolací súd poukázal na to, že v čase, keď došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy, schváleniu právneho úkonu a zavkladovaniu darovacej zmluvy, tak žalobca nemal vo vzťahu k žalovanému 1/ ako k darcovi žiadne pohľadávky, pretože tieto mali vzniknúť podstatne neskôr až na základe podnikania žalobcu so žalovaným 1/. Nemal teda žiaden dosah vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré boli v tom čase predmetom darovacej zmluvy. Zo strany žalovaného 1/ teda nešlo o taký prípad, ktorého zámerom by bolo darovacou zmluvou sa vyhnúť uspokojeniu pohľadávky svojho veriteľa. Odvolací súd záverom uviedol, že z hľadiska kontextu celej veci je potrebné posúdiť, či vôbec existujú dôvody právneho záujmu na vyslovení neplatnosti danej darovacej zmluvy a či v danom prípade nejde len o nahrádzanie nemožnosti použitia neúčinnosti právneho úkonu, pretože pohľadávka žalobcu mala vzniknúť podstatne neskôr, ako bol dávno vykonaný právny úkon darovania nehnuteľností, pričom darovaním sa neobchádzala žiadna pohľadávka veriteľa, za ktorú by mali zodpovedať aj maloleté deti, pretože taká v tom čase neexistovala, čím neboli dotknuté práva tretích osôb a neexistovali protichodné záujmy obdarovaných.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s odôvodnením, že ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (§ 420 písm. b/ C.s.p.). Ako dovolateľ uviedol, v žalobe je za pasívne legitimovaného žalovaného 1/ označený X., s ktorým konal súd prvej inštancie ako aj odvolací súd. Uznesením Okresného súdu Lučenec z 6. mája 2015 č.k. 1 K 30/2015 bol však na majetok žalovaného 1/ vyhlásený konkurz a do funkcie správcu konkurznej podstaty bol ustanovený L., ktorý podaním z 18. augusta 2015 odvolaciemu súdu oznámil

vyhlásenie konkurzu na majetok žalovaného 1/ a súhlas s pokračovaním konania. Napriek tomu však odvolací súd konal so žalovaným 1/ ako úpadcom, ktorý vyhlásením konkurzu na svoj majetok stratil procesnú spôsobilosť v konaniach týkajúcich sa jeho majetku patriaceho do konkurznej podstaty, a nie s ustanoveným správcom konkurznej podstaty žalovaného 1/, keď dňa 20. decembra 2016 vyhlásil dovolaním napadnuté uznesenie. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil.

4. Žalovaný 1/ ako správca konkurznej podstaty vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že s ním, ako správcom konkurznej podstaty nebolo pred odvolacím súdom konané a preto navrhol, aby bolo dovolaniu žalobcu ako dôvodnému vyhovie.

5. Žalovaní 2/ až 6/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) s príslušným právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012, II. ÚS 465/2017).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). V danom prípade žalobca v dovolaní namietal, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. b/ C.s.p.

9. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

10. Žalobca dovolaním napadol uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a

vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého (kasačné, procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje (por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 148/2013, 3 Cdo 236/2016). Tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (por. publikáciu Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1353-1356).

11. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

12. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 C.s.p. prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

13. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu podľa § 420 C.s.p. prípustné nie je, najvyšší súd ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.